Հակոբ Պարոնյան

Մեծապատիվ մուրացկանները

ԺԲ

Տիկին Շուշան, զոր ընթերցողն մոռցած չէ անշուշտ, Աբիսողոմ աղային տունեն տեղեկացած էր, թե . . . քահանան Աբիսողոմ աղան գտնելու համար պ . Դերենիկի գործատունն գացած էր: Ուստի որսն քահանային հափշտակել չտալու համար՝ հևալով կը վազեր դեպի ի պ . Դերենիկի գործարանը, ուր կը հասներ ճիշտ այն վայրկենին, որում քահանան սափրիչն վարպետությամբ ճանփելե հետո՝ Աբիսողոմ աղային կբարեխոսե հետևյալ կերպով . «Ներեցեք, որ քիչ մ՛ ուշացա ճշմարտությունն ձեզի հայտնելու սափրիչի մասին: Այս սափրիչը աներես մարդ մ՛ է, բոլոր Պոլիս եկողներուն օձիքեն կբռնե և անոնցմե ստակ կորզելու կաշխատի: Անպիտանին մեկն է: Իմ պարտքս է, որպես խոստովանահայր, զգուշացնել զձեզ այս կարգի մարդերեն, որք միմիայն քանի մը ոսկի հափշտակելու նպատակով կը մոտենան հարուստներուն: Ո՛րքան կատեմ այդ մարդերը:

Շնորհակալ եմ ձեր բարեսրտութենեն և մարդասիրութենեն:

Երես մի՛ տաք այդ մարդոց:

Ո՛չ,

Տեր պապա, դու ի՞նչ գործ ունիս Աբիսողոմ աղային հետ, կը հարցնե տիկին Շուշանն, որ, ինչպես ըսինք, հևալով հասած էր:

Յատուկ Պոէմ

Պզտիկ գործ մը:

Ոչ, բնավ գործ պիտի չունենաս դուն անոր հետը . դուք ձեր պարտքը կատարեցեք և թող տվեք, որ մենք ալ մերինը կատարենք . ալ խպնեցե՛ք քիչ մը: Երթանք, Աբիսողոմ աղա:

Ո՛չ, դուք խպնեցեք քիչ մը, մենք Աբիսողոմ աղային հետ պզտիկ գործ մ՚ ունինք . երթանք, Աբիսողո՛մ աղա:

Եվ քահանան Աբիսողոմ աղային ձախ թևեն կը քաշե:

Տեր պապայի մը չվայլեր ըրածդ:

Լռե՛:

Չպիտի լռեմ:

Թո՛ղ տվեք թևերս:

Թողո՛ չեմ տար, կը պատասխանե տիկին Շուշան, իմ իրավունքս է:

Ոչ, իմ իրավունքս է:

Քանի մը հարյուր դահեկան առնելու համար կուզես, որ խեղճ մարդը թշվառ ընես . դուն աղջիկ չես ճանչնար:

Մի՛ պոռար . պիտի թողում, որ կողոպտեք այս ազնիվ մարդն, այնպես չէ՞:

Ինչո՞ւ կռիվ կընեք, ամոթ չէ՞ . . . ես չեմ ուզեր աղջիկ:

Չըլլար, կը պատասխանե տիկին Շուշան, մենք քեզի աղջիկ մը պիտի գտնենք . բայց թե որ տեր պապային ձեռքով աղջիկ փնտրես, գիտցած եղիր, որ պատիվդ մեկ ստակի կըլլա:

Ընդհակառակն, քահանայի ձեռամբը աղջիկ փնտրողն է պատվավորը: Երթանք, Աբիսողոմ աղա:

Թող չեմ տար:

Երթանք, Աբիսողոմ աղա:

Թող չեմ տար, որ երթա . ես անոր աղջիկներ պատրաստած եմ, առջիկտեսի պիտի երթանք:

Այս տեսարանը տեղի կունենար պ . Դերենիկի գործատան առջև, և անցնողներեն պզտիկ խումբ մը հանդիսականի պաշտոն կը վարեր անդ, երբ Մանուկ աղան ստիպված Աբիսողոմ աղան անպատճառ գտնելու՝ եկավ հոն, տեսավ Աբիսողոմ աղան, որուն մեկ թևեն քահանան և մյուս թևեն տիկին Շուշան կը քաշեր, և մեկդի քաշելով զայն՝ քանի մը ծանր խոսքեր ուղղեց քահանային և տիկին Շուշանին և հեռացուց զանոնք:

Ա՛հ, ըսավ Մանուկ աղան Աբիսողոմ աղայի դառնալով, հանցանքը ձերն է, ամենուն երես կուտաք . ասոնք միմիայն քեզմե օգտվելու համար կը մոտենան քովդ:

Իրա՞վ կըսեք:

Ինչո՞ւ սուտ պիտի գրուցեմ: Կարգվիլ կուգես, լավ . ես գտնեմ քեզի աղջիկներ, ընտրե և ուզածդ առ:

Աղեկ ըսիր:

Պատվավոր ընտանիքե աղջիկներ ցուցնել տամ քեզի:

Ցուցո՛ւր:

Միջնորդով աղջիկ փնտրելու ժամանակը անցած է հիմա:

Այդպե՞ս է: Մինչև անգամ ամոթ է:

Ամոթ է նե, չուզեր:

Ես քեզի աղջիկ կը հավնեցնեմ:

Շնորհակալ եմ:

Տուր ինծի դուն սրկեց հիսուն ոսկի:

Սա ի՞նչ ըսել է:

Տուր դուն ինծի հիսուն ոսկի:

Ի՞նչու տամ:

Ա՛յլևս, ա՛յլևս, տուր կըսեմ կոր նե, հարկավ բան մը գիտեմ կոր . տեր ողորմյա, պիտի առնեմ, չպիտի փախչիմ յա:

Չպիտի փախչիս, բայց . . .

Կը վախնա՞ս կոր ինծի հիսուն ոսկի տալու, արդեն այքան գումար մը պահանջող եմ ես քեզմե, ձեզի համար այնքա՜ն ծախքեր ըրած եմ:

Այնքան ծախքե՛ր . . . ի՞նչ ծախքեր են անոնք . . .

Մեկիկ մեկեկ չպիտի գրենք ա՛, տիկինը գիտե: Բայց թողունք այդ խնդիրը հիմա:

Ո՛չ, չթողունք այս խնդիրը . հիսուն ոսկի . . . քա՞նի օր եղավ որ . . .

Մեկու մը պարտք ունեի, այսօր եկավ, նեղը խոթեց զիս, և եթե այդ գումարը չվճարեմ, տունեն պիտի հանեն մեզի: Ասիկա ինծի համար ամոթ է, քեզի համար ալ պատվաբեր բան մը չէ: Տուր սա հիսուն ոսկին, հաշիվը կը կարգադրենք վերջը:

Ի՞նչ խայտառակություն է աս . . .

Աղջիկ գտնամ նե, միջնորդեք չպիտի ուզեմ ես քեզմե . տուր սա հիսուն ոսկին:

Ինչո՞ւ տամ . . . ի՞նչ ըրի ես քեզի . . .

Յատուկ Պոէմ

Կցավիմ, որ խոսք չեք հասկնար կոր . քեզի ինչ կըսեմ կոր նե, ան ըրե . ինչո՞ւ չէս տար կոր սա հիսուն ոսկին:

Չեմ տար, տունեդ ալ կելնեմ, կերթամ:

Եվ խոսելով դեպ ի տուն կը քալեին:

Հիսուն ոսկին ալ մեծ բան մ՛ ըլլար, որ չեք ուզեր կոր տալ: Իրավ որ ես ձեզմե չէի հուսար:

Հուսացե՛ք:

Ձեր քիպարությանը չէի ձգեր, որ հիսուն ոսկիի խոսքն ընեք:

Սնդուկներս կառնեմ, կերթամ ես:

Կրնաք երթալ, բայց հիսուն ոսկին տալեն ետքը:

Չեմ տար: Կուտաք:

Կհասնին Ծաղկի փողոց, ուր եկած էին նաև քահանան, սափրիչն ու տիկին Շուշան:

Գնացե՛ք, մեկդի գացեք, երեսնիդ տեսնել չեմ ուզեր, պոռաց Աբիսողոմ աղան տեսնելով զանոնք:

Հետո դուռը զարկավ, ներս մտավ և սկսավ սնդուկները կապել ի զարմացումն տան տիկնոջ:

Ինչո՞ւ կը ժողվըվիք կոր, Աբիսողոմ աղա, հարցուց տան տիկինը:

Երթամ պիտի, պիտի երթամ: Միտքս փոխեցի . չպիտի կարգվիմ:

Բարկացուցի՞ն ձեզի:

Ո՛չ,

Ինչո՞ւ ուրեմն բարկացած եք:

Բարկացած չեմ:

Քուզում Աբիսողոմ Աղա, Մանուկ աղան հիսուն ոսկի պիտի ուզեր քեզմե, ուզե՞ց:

Ուզեց:

Սխալմունք մ՛ է եղեր:

Սխալմո՞ւնք է եղեր:

Այո՛, հիսուն ոսկի չպիտի ըլլա, այլ հարյուր հիսուն ոսկի: Սա բարությունն ըրե՛ մեզի: Դուն քիպար մարդ ես: Մենք ալ քու սայեյեդ պարտքե կազատինք:

Աբիսողոմ աղան սնդուկները կապելն, փողոց ցատկելն, երեք բեռնակիր բերելն ու սնդուկներն դուրս հանելն մեկ կրնե:

Սափրիչը, քահանան, տիկին Շուշան և Մանուկ աղան կը հետևին իրեն մինչև . . . հյուրանոցի դուռը: Ուսկից կը մտնե Աբիսողոմ աղան, և կհեռանան իրեն հետևողները: Բացի Մանուկ աղայեն, որը կընկերանա Աբիսողոմ աղային հաշիվները կարգավորելու համար:

Այն օրեն ի վեր Աբիսողոմ աղան տեսնող չեղավ . միայն թե քանի մը շաբաթներ նույն հյուրանոցին դռան առջև կտեսնվեին խմբագիրք, հեղինակք, բանաստեղծք՝ իրենց թևի տակը թղթյա ծրարներ ունենալով:

Այսպես ուրեմն, կարգվելու նպատակավ Պոլիս եկողն աղջիկ մ՛ իսկ տեսնելու ժամանակ չունեցավ և, ինչպես կըսեն, բուրդ ու բապուճ փախավ մայրաքաղաքես: Բայց անջնջելի հիշատակ մը թողուց գրական մարդոց մտքին մեջ:

Երբ երկու երեք հեղինակք մեկտեղին, «ինտոր փախցուցինք սա Աբիսողոմ աղան» կըսեն ու կը խնդան քիչ մը:

Իսկ երբ դրամական տագնապի մեջ գտնվին, «աստված, Աբիսողոմ աղա մը ղրկե մեզի» կըսեն և իրենց մտքով ալ կը հավելուն. խնդրեցեք զ Աբիսողոմ աղան, և ամենայն ինչ հավելցի ձեզ»:

Մեծատուններն ալ կհիշեն Աբիսողոմ աղան, երբ գրական մարդ մը անոնց մեկենասությունը խնդրե:

Աբիսողոմ աղա չենք մենք, կըսեն:

Իսկ մենք, որ ներկայացած չենք Աբիսողոմ աղային, կը հրատարակենք սույն գործն ոչ այնքան մեղադրելու նպատակավ ազգային խմբագիրներն, հեղինակներն, բանաստեղծներն և այլն, որքան ներկայացնելու համար ապագա սերնդյան՝ ժամանակիս գրագետներու ողբալի կացությունն և գրականության մասին ազգային մեծատուններու սարսափելի անտարբերությունը: